

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Raadsvoorstel verlengen RZM decentralisaties sociaal domein en dienstverleningsovereenkomsten jeugd en WMO.

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan met het indienen van de volgende zienswijze op grond van artikel 1, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) over de Gemeenschappelijke Regeling zonder Meer met betrekking tot de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland op de beleidsvelden Jeugd en Wmo (verder GR):
 - Toestemming te verlenen op grond van artikel 1, lid 4 Wgr aan het college om de GR te verlengen.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum

Dit besluit is wel spoedeisend referendabel en daarmee treedt dit besluit direct in werking. Het betekent niet dat er geen referendum over dit besluit mogelijk is. Kiesgerechtigden kunnen over dit besluit wel een referenduminitiatief starten.

Kernverhaal

Zowel de Regeling zonder Meer (RzM) en daarbij behorende Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) Jeugd en Wmo lopen 31 december 2024 af. De regiogemeenten moeten daarom opnieuw een besluit nemen over de voortzetting van de gemeenschappelijke regeling, de dienstverleningsovereenkomsten en de daarbij horende mandaten, volmachten en machtigingen. Als de Wet 'verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' is aangenomen, moeten jeugdhulpregio's gaan samenwerken in een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie, een openbaar lichaam of een centrumgemeente. Een Regeling zonder Meer voldoet dan niet meer. Omdat de wet nog niet is vastgesteld en er gedurende de procedure veel kan veranderen is gekozen om, door het verlengen van de huidige RZM en de DVO's, een overbruggingsperiode te creëren en deze te koppelen aan de invoering van de nieuwe wet.

Aanleiding

Met de invoering van de gedecentraliseerde Jeugdwet en de Wmo is in 2014 een Regeling zonder Meer (verder te noemen: RzM) afgesloten voor de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland. De RzM richt zich in essentie op gezamenlijke inkoop en het contractmanagement van maatwerkvoorzieningen. Alle gemeenten in de regio participeren in de RzM.

De samenwerking wordt verder gespecificeerd in Dienstverleningsovereenkomsten (verder te noemen: DVO). Er is een DVO voor de inkoop en het contractmanagement in het kader van de Jeugdwet en een DVO voor dezelfde werkzaamheden in het kader van de Wmo. Met de DVO's en de daarbij horende mandaten en volmachten zijn de regionale werkzaamheden belegd bij de gemeente Zaanstad.

De dienstverlening bestaat o.a. uit:

- Voorbereiden inkoop;
- Uitvoeren van aanbestedingen;
- Sluiten en actualiseren van overeenkomsten;
- Strategisch contractmanagement van de Overeenkomsten;
- Regiogemeenten op de hoogte houden van ontwikkelingen/wijzigingen;
- Als nodig onderhouden contacten met derden;

Aan de huidige DVO Jeugd nemen alle gemeenten in de regio deel, aan de nu lopende DVO Wmo nemen alle gemeenten deel met uitzondering van Edam-Volendam en Purmerend. Zowel de RzM als de DVO's Jeugd en Wmo lopen 31 december 2024 af. De regiogemeenten moeten daarom opnieuw een besluit nemen over de voortzetting van de gemeenschappelijke regeling, de dienstverleningsovereenkomsten en de daarbij horende mandaten en volmachten

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is dat met de Regeling en de Dienstverleningsovereenkomst de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland wordt verlengd en voldoet aan de actuele afspraken die tussen de gemeente Zaanstad en de regiogemeenten zijn gemaakt ter overbrugging naar een nieuwe gemeenschappelijke regeling zoals opgenomen in de Wet 'verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen'.

Kader

- Art. 160 en 171 Gemeentewet;
- Art. 10:1 tot en met 10:12 Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr);
- De 20 november 2018 door het college vastgestelde Gemeenschappelijke Regeling zonder meer (2018/33736);
- De in 2019 tussen de gemeente Zaanstad en de regiogemeenten gesloten dienstverleningsovereenkomst (2018/38297).

Argumenten en afwegingen

1. Samenwerken zorgt voor een betere kwaliteit, schaalvoordelen en een sterkere positie naar derden;

De regeling is oorspronkelijk aangegaan om de samenwerking voor het uitvoeren van taken voortvloeiend uit alle decentralisaties binnen het maatschappelijk domein mogelijk te maken. De samenwerking richt zich op overleg en afstemming tussen de deelnemende gemeenten in de meest ruime zin, waarmee een strategische en sterke(re) positie wordt gecreëerd naar derden toe. Door gezamenlijke beleidsvoorbereiding- en uitvoering wordt de kwaliteit verbeterd en worden schaalvoordelen benut. In de praktijk wordt de regeling vooral gebruikt voor gezamenlijke inkoop en het contractmanagement van maatwerkproducten Jeugdhulp en Wmo.

2. Samenwerken in een gemeenschappelijke regeling wordt wettelijk verplicht in de Jeugdwet;

In 2020 hebben de gemeenten ingestemd met de Norm voor Opdrachtgeverschap (verder te noemen: NvO). Daarmee erkennen de gemeenten dat voor sommige vormen van zorg regionale en bovenregionale samenwerking vereist is. De NvO schetst hoe gemeenten dat willen regelen. Het gaat daarbij vooral om de beschikbaarheid van weinig voorkomende en specialistische vormen van hulp (Jeugdhulp, Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen). De NvO verplicht gemeenten om binnen hun regio dezelfde contractvoorwaarden te hanteren en zich te houden aan dezelfde zorgvuldigheidseisen bij de inkoop. Ook moeten de gemeenten reële tarieven hanteren.

Met de Norm voor Opdrachtgeverschap hoopten de gemeenten te voorkomen dat het rijk wettelijk zou gaan vastleggen op welke manier gemeenten regionaal en bovenregionaal moeten samenwerken.

De jeugdbescherming en jeugdhulpaanbieders vonden de NvO echter te vrijblijvend.

Met de Hervormingsagenda Jeugd is aangekondigd dat de wettelijke verankering er toch komt voor de samenwerking binnen de Jeugdwet. De wetswijziging wordt verwacht in 2025.

3. Deze Regeling zonder Meer stellen we vast ter overbrugging;

Als de Wet 'verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' is aangenomen, moeten jeugdhulpregio's gaan samenwerken in een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een

bedrijfsvoeringsorganisatie, een openbaar lichaam of een centrumgemeente. Een Regeling zonder Meer voldoet dan niet meer.

Omdat de wet nog niet is vastgesteld en er gedurende de procedure veel kan veranderen is gekozen om door het verlengen van de huidige RZM en de DVO's een overbruggingsperiode te creëren en deze te koppelen aan de invoering van de nieuwe wet. Tot de inwerkingtreding van de nieuwe wet en tot de totstandkoming van een nieuwe vorm van samenwerking en een nieuwe gemeenschappelijke regeling, hebben de deelnemende gemeenten een juridisch kader nodig om de intergemeentelijke samenwerking in 2025 en verder te kunnen voortzetten;

Hiermee hebben we een zorgvuldige basis voor de samenwerking en creëren we tijd om de juiste vorm van samenwerking te zoeken voor de inkoop van jeugdzorg (inclusief jeugdbescherming en -reclassering). De samenwerking op het gebied van Wmo valt nu onder dezelfde RZM. De overbruggingsperiode kan ook gebruikt worden om te onderzoeken of er één gemeenschappelijke regeling moet komen voor Wmo en Jeugd of dat het nu noodzakelijk wordt om deze te splitsen.

4. De wijzigingen in de Regeling zonder Meer zijn beperkt;

Gezien de tijdelijkheid van de RZM zijn de wijzigingen bewust beperkt gehouden:

De gemeente Beemster is gefuseerd met de gemeente Purmerend en gaat verder onder de naam gemeente Purmerend. Gemeente Beemster is uit de lijst van deelnemende gemeenten gehaald;

De looptijd is gewijzigd naar 1 januari 2025 tot maximaal 1 januari 2029 of tot het moment dat de nieuwe gemeenschappelijke regeling op grond van de nieuwe wet in werking treedt.

5. De raad wordt om een zienswijze gevraagd

In de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is een procedure vastgesteld waarmee de raad haar zienswijze kan geven op de inhoud van de voorgestelde regeling. Deze Regeling zonder Meer is in 2014 en in 2018 voorgelegd aan de raad. De hier voorgestelde wijzigingen zijn heel beperkt. Tegelijkertijd is bekend dat er binnen afzienbare tijd een volledig gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling (of meerdere regelingen) aan de raad voorgelegd moeten worden. De raad wordt daarom middels bijgevoegd raadsvoorstel gevraagd om toestemming te verlenen voor het verlengen van deze Regeling zonder Meer.

6. Deze Regeling zonder Meer voldoet aan de eisen van de Wgr.

In de afgelopen periode zijn alle gemeenschappelijke regelingen aangepast aan de nieuwe Wgr. Deze RZM voldoet al aan de wettelijke eisen voor een RZM en heeft op dat terrein geen aanpassingen ondergaan.

Draagvlak

Er heeft geen clientparticipatie plaatsgevonden omdat er geen wijzigingen zijn opgenomen in de regeling.

Aansluiting externe ontwikkelingen

In 2020 hebben de gemeenten ingestemd met de Norm voor Opdrachtgeverschap (verder te noemen: NvO). Daarmee erkennen de gemeenten dat voor sommige vormen van zorg regionale en bovenregionale samenwerking vereist is.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van de inkoop en het contractmanagement voor jeugdhulp en Wmo maakt Zaanstad kosten, vooral voor de inzet van personeel. Deze kosten worden naar rato van inwonersaantallen verdeeld, waardoor Zaanstad bijdragen van de andere gemeenten ontvangt. Zowel de kosten als de bijdragen van andere gemeenten zijn al structureel opgenomen in de begroting. De verschillen ten opzichte van de vorige DVO worden vooral veroorzaakt door indexatie van de (personeels-) kosten en kunnen verder binnen de bestaande begroting worden opgevangen.

Kosten DVO Jeugd

Nieuwe DVO Jeugd 2025-2029				Oude DVO Jeugd 2022 - 2024			
	Inwonertal 2024	Percentage Jeugd 2024	Totale kosten incl. overhead Zaanstad	Percentage Jeugd 2021	DVO 2024 (incl. indexatie)	Taken RMJ overname vanaf 2024	Vershil
Edam-Volendam	36.917	10,58%	€ 128.731	10,67%	€ 77.996	€ 36.284	€ 14.451
Landsmeer	11.661	3,34%	€ 40.662	3,40%	€ 24.872	€ 11.562	€ 4.228
Oostzaan	9.694	2,78%	€ 33.803	2,85%	€ 20.836	€ 9.692	€ 3.276
Purmerend-Beemster	95.168	27,28%	€ 331.855	27,01%	€ 197.406	€ 91.850	€ 42.599
Waterland	17.525	5,02%	€ 61.110	5,09%	€ 37.231	€ 17.309	€ 6.570
Wormerland	16.552	4,74%	€ 57.718	4,81%	€ 35.125	€ 16.357	€ 6.236
Zaanstad	161.389	46,26%	€ 562.771	46,17%	€ 337.476	€ 157.006	€ 68.290
Totaal	348.906	100,00%	€ 1.216.651	100,00%	€ 730.942	€ 340.060	€ 145.650

In de overeenkomst voor Jeugd wordt nu ook de "regionale monitor jeugd" (RMJ) ondergebracht. Dit liep voorheen via een aparte opdracht, waardoor we hiermee de financiële administratie vereenvoudigen. De kosten en de bijdragen van de regiogemeenten zijn al structureel begroot. Bij de berekening van de kosten in 2025 is rekening gehouden met indexatie.

NB: In bovenstaande tabel wordt bedoeld met 'percentage jeugd 2024'; het percentuele aantal inwoners (dus niet alleen jeugdigen).

Kosten DVO WMO

Nieuwe DVO WMO 2025 - 2029				Oude DVO WMO 2022 - 2024		
	Inwonertal 2024	Percentage WMO 2024	Totale kosten incl. overhead Zaanstad	Percentage WMO 2021	2024	Vershil
Edam-Volendam	36.917					
Landsmeer	11.661	5,38%	€ 24.008	5,46%	€ 22.458	€ 1.550
Oostzaan	9.694	4,47%	€ 19.958	4,57%	€ 18.814	€ 1.144
Purmerend - Beemster	95.168					
Waterland	17.525	8,08%	€ 36.080	8,17%	€ 33.617	€ 2.463
Wormerland	16.552	7,63%	€ 34.077	7,71%	€ 31.718	€ 2.359
Zaanstad	161.389	74,43%	€ 332.266	74,08%	€ 304.704	€ 27.562
Totaal	348.906	100,00%	€ 446.389	100,00%	€ 411.311	€ 35.078

Voor de uitvoering van de DVO Wmo nemen de kosten licht toe, vooral door de gestegen loonkosten. Dit verschil kan structureel binnen de bestaande begroting worden opgevangen.

Purmerend en Edam-Volendam nemen wel deel aan het gezamenlijke inkooptraject, maar (vooralsnog) niet met de DVO voor contractmanagement Wmo. Tegenover de deelname aan het inkooptraject staat geen financiële bijdrage, maar een bijdrage in capaciteit (personele inzet).

NB: In bovenstaande tabel wordt bedoeld met 'percentage WMO 2024'; het percentuele aantal inwoners (dus niet alleen volwassenen).

Juridische consequenties

In de Regeling zonder Meer regelen we de regionale samenwerking op het gebied van inkoop en contractmanagement voor de specialistische jeugdhulp en de WMO. De inhoud van de opdracht, taken en verantwoordelijkheden van de opdrachtnemer Zaanstad en de opdrachtgevers regiogemeenten worden vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten.

Het college mag een gemeenschappelijke regeling treffen. In artikel 1 van de Wgr is bepaald dat het college de raad in staat moet stellen om haar zienswijze te geven op de concept regeling, en ook dient de raad haar toestemming te verlenen voordat het college de regeling treft. De regeling wordt inhoudelijk niet gewijzigd. Binnen afzienbare tijd zal een geheel nieuwe GR aan de raad ter zienswijze voorgelegd zal worden.

Communicatie/vervolgtraject

Na vaststelling van de GR wordt deze in het gemeenteblad gepubliceerd en toegevoegd aan het GR-register.

Personele gevolgen:

Dit betreft een ongewijzigde voortzetting van de huidige situatie. Er zijn geen gevolgen voor het personeel of de organisatie.

Gemeenteblad

Publiceren op lokaleregelgeving.overheid.nl en in het register GR.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

BESLUIT:

1. Akkoord te gaan met het indienen van de volgende zienswijze op grond van artikel 1, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) over de Gemeenschappelijke Regeling zonder Meer met betrekking tot de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland op de beleidsvelden Jeugd en Wmo (verder GR):
 - Toestemming te verlenen op grond van artikel 1, lid 4 Wgr aan het college om de GR te verlengen.

In de vergadering van19.....-December.....- 2024

De griffier,

Conform de machtiging tekenbevoegdheid raadstukken is dit besluit alleen ondertekend door griffier.